

ZAMONAVIY TA'LIM JARAYONIDA PEDAGOGIK TEXNALOGIYALARNING ORNI VA AHAMIYATI

Majidov Shukurullo Xayrullo o'g'li
Fargona davlat universiteti talabasi
majidovshukurullo@gmail.com

Otaxonova Zamira Muratovna
Farg'ona davlat texnika universiteti Ijtimoiy
fanlar va spart katedrasi katta o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20554362>

Annotatsiya

Mazkur maqolada zamonaviy ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalarning o'рни va ahamiyati yoritilgan. Pedagogik texnologiyalarning ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning bilim, ko'nikma va malakalarini rivojlantirishdagi roli tahlil qilingan. Shuningdek, innovatsion yondashuvlar, interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanishning afzalliklari ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik texnologiya, ta'lim sifati, innovatsion ta'lim, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, zamonaviy ta'lim.

В данной статье рассматриваются роль и значение педагогических технологий в современном образовательном процессе. Анализируется влияние педагогических технологий на повышение качества образования, развитие знаний, умений и навыков учащихся. Также рассматриваются преимущества использования инновационных подходов, интерактивных методов и информационно-коммуникационных технологий.

Ключевые слова: педагогическая технология, качество образования, инновационное обучение, интерактивные методы, информационно-коммуникационные технологии, современное образование.

This article discusses the role and importance of pedagogical technologies in the modern educational process. The impact of pedagogical technologies on improving the quality of education and developing students' knowledge, skills and competencies is analyzed. The advantages of innovative approaches, interactive methods and information and communication technologies are also considered.

Keywords: pedagogical technology, quality of education, innovative education, interactive methods, information and communication technologies, modern education.

Kirish

Bugungi globallashtirish sharoitida ta'lim tizimini takomillashtirish har bir davlatning ustuvor vazifalaridan biri hisoblanadi. Jamiyat taraqqiyoti, ilm-fan va texnologiyalarning jadal rivojlanishi ta'lim tizimidan ham zamon talablariga moslashishni talab etmoqda. Shu bois ta'lim jarayoniga zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish muhim ahamiyat kasb etmoqda.

Pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini maqsadli, tizimli va samarali tashkil etishga xizmat qiladi. Ular o'qituvchiga darslarni puxta rejalashtirish, o'quvchilarning faolligini oshirish hamda ta'lim natijalarini oldindan belgilangan maqsadlar asosida nazorat qilish imkonini beradi.

Hozirgi davrda ta'limning asosiy vazifasi shaxsni har tomonlama rivojlantirish, uning mustaqil fikrlash qobiliyatini shakllantirish, kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish va jamiyatda

munosib o‘rin egallashiga ko‘maklashishdan iboratdir. Ushbu vazifalarni amalga oshirishda pedagogik texnologiyalar muhim vosita sifatida xizmat qiladi.

Pedagogik texnologiya tushunchasi va uning mohiyati

Pedagogik texnologiya – bu ta‘lim maqsadlariga erishishni kafolatlaydigan, o‘qitish va o‘qish jarayonini ilmiy asosda loyihalash, tashkil etish hamda nazorat qilish tizimidir. Mazkur tushuncha XX asrning ikkinchi yarmidan boshlab pedagogika fanida keng qo‘llanila boshlandi.

Pedagogik texnologiyaning asosiy maqsadi ta‘lim samaradorligini oshirish va o‘quvchilarning bilimlarni puxta egallashini ta‘minlashdan iborat. U quyidagi tarkibiy qismlardan iborat:

- ta‘lim maqsadlari;
- ta‘lim mazmuni;
- o‘qitish metodlari;
- ta‘lim vositalari;
- nazorat va baholash tizimi;
- kutilayotgan natijalar.

Pedagogik texnologiyalar o‘quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olgan holda ta‘lim jarayonini tashkil etishga yordam beradi.

Zamonaviy ta‘limda pedagogik texnologiyalarning o‘rni

Bugungi kunda pedagogik texnologiyalar ta‘lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Ular ta‘lim jarayonida o‘quvchilarning faol ishtirokini ta‘minlaydi, mustaqil fikrlash va ijodkorlikni rivojlantiradi.

Pedagogik texnologiyalar quyidagi imkoniyatlarni yaratadi:

- ta‘lim jarayonining samaradorligini oshiradi;
- o‘quvchilarning qiziqishini kuchaytiradi;
- bilimlarni amaliyot bilan bog‘laydi;
- ijodiy va tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi;
- mustaqil ta‘lim olish ko‘nikmalarini shakllantiradi.

Ta‘lim jarayonida pedagogik texnologiyalardan foydalanish natijasida o‘quvchi passiv tinglovchidan faol ishtirokchiga aylanadi.

Interfaol metodlarning ahamiyati

Interfaol metodlar pedagogik texnologiyalarning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Ular o‘quvchilarni fikrlashga, bahs-munozarada ishtirok etishga va muammolarni mustaqil hal qilishga undaydi.

Keng tarqalgan interfaol metodlar:

- Aqliy hujum;
- Klaster;
- Venn diagrammasi;
- BBB metodi;
- Keys-stadi;
- Debat;
- Sinkveyn.

Mazkur metodlar orqali o‘quvchilar bilimlarni chuqurroq o‘zlashtiradilar va darslarga qiziqishlari ortadi.

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining ta‘limdagi o‘rni

Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari zamonaviy pedagogik texnologiyalarning ajralmas qismi hisoblanadi. Kompyuter, internet, multimedia vositalari va elektron platformalar ta'lim jarayonini yanada samarali tashkil etishga yordam beradi.

AKTning afzalliklari:

- tezkor axborot almashinuvi;
- masofaviy ta'lim imkoniyati;
- elektron resurslardan foydalanish;
- individual ta'limni tashkil etish;
- vaqt va mablag' tejalihi.

Pandemiya davrida masofaviy ta'limning keng qo'llanilishi AKTning ta'limdagi ahamiyatini yanada oshirdi.

Pedagogik texnologiyalarni qo'llashdagi muammolar

Pedagogik texnologiyalarni joriy etishda ayrim muammolar ham uchraydi. Jumladan:

- texnik vositalarning yetishmasligi;
- ayrim pedagoglarning raqamli kompetensiyalari pastligi;
- internet sifati bilan bog'liq muammolar;
- zamonaviy metodlarni qo'llash bo'yicha tajriba yetarli emasligi.

Ushbu muammolarni bartaraf etish uchun pedagoglarning malakasini oshirish, ta'lim muassasalarini zamonaviy texnika bilan jihozlash va metodik ta'minotni kuchaytirish zarur.

Pedagogik texnologiyalarning istiqbollari

Kelajakda sun'iy intellekt, virtual reallik va raqamli platformalar asosidagi texnologiyalar ta'lim tizimida yanada keng qo'llaniladi. Bu esa ta'lim sifatini yangi bosqichga olib chiqadi.

Shuningdek, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim, kompetensiyaviy yondashuv va individual rivojlanish dasturlari pedagogik texnologiyalarning asosiy yo'nalishlariga aylanadi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, zamonaviy ta'lim jarayonida pedagogik texnologiyalar ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning mustaqil va ijodiy fikrlashini rivojlantirish hamda samarali o'qitishni tashkil etishda muhim o'rin tutadi. Interfaol metodlar va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish ta'lim jarayonining natijadorligini sezilarli darajada oshiradi. Shu sababli pedagogik texnologiyalarni amaliyotga keng joriy etish va ulardan samarali foydalanish zamonaviy ta'limning eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Tolipov O'.Q., Usmonboyeva M. Pedagogik texnologiyalarning tatbiqiy asoslari. – Toshkent: Fan, 2006.
2. Ishmuhammedov R. Innovatsion pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: Iste'dod, 2017.
3. Hasanboyev J., To'raqulov X. Pedagogika. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
4. Azizxo'jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent, 2019.
5. O'zbekiston Respublikasining "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
6. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim sohasiga oid farmon va qarorlari.
7. Muslimov N.A. Kasb ta'limi pedagogikasi. – Toshkent, 2017.
8. Pedagogika nazariyasi va tarixi bo'yicha ilmiy maqolalar va o'quv qo'llanmalar.